

60-річчя члена-кореспондента НАН України В.Г. ДРІНФЕЛЬДА

Володимир Гершонович Дрінфельд народився 4 лютого 1954 р. в Харкові в родині професора Харківського державного університету. Навчався в середній школі № 27. Часто згадують такий факт з його ранньої біографії. У 1969 р. у віці 15 років Володимир представляв Радянський Союз на Міжнародній математичній олімпіаді школярів у Бухаресті. Він став абсолютним переможцем цієї олімпіади з присудженням золотої медалі як учасник, що набрав найбільшу можливу кількість балів, — винятковий, майже неймовірний результат.

У 1969–1974 рр. В.Г. Дрінфельд був студентом Московського державного університету, а згодом навчався в аспірантурі МДУ на кафедрі вищої алгебри. Після закінчення аспірантури його було направлено до Башкирського державного університету, де він працював на посаді асистента кафедри вищої алгебри і геометрії. У 1978 р. Володимир Гершонович захистив кандидатську дисертацію. Після повернення до Харкова у 1981 р. працював по годинно у Харківському державному університеті на кафедрі вищої алгебри та математичної логіки. Упродовж 1981–1998 рр. він був співробітником Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б.І. Веркіна НАН України. У 1988 р. захистив докторську дисертацію. Починаючи з 1998 р., Володимир Гершонович є професором Університету Чикаго (США), де керує молодіжною і динамічною дослідницькою групою. У 1992 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України, а в 2008 р. — членом Американської академії мистецтв і наук.

В.Г. Дрінфельд збагатив математичну науку результатами першорядної ваги в галузі алгебраїчної геометрії над полями додатної характеристики та математичної фізики, зокрема квантових груп. Його дослідження сприяли піднесенню української науки до найвищого світового рівня.

Основні результати Володимира Гершоновича зосереджені в таких наукових напрямках, як некомутативна теорія по-

лів класів; геометрична програма Ленглендса, що є частиною алгебраїчної геометрії, тісно пов'язаної з теорією чисел, теорією автоморфних форм і теорією зображень, а також математична фізика, алгебраїчні і геометричні аспекти квантового методу оберненої задачі. Одним із найважливіших його досягнень стало доведення гіпотези Ленглендса для $GL(2)$ над глобальним полем додатної характеристики і в дуже важливому випадку $GL(2)$ над функціональним полем. Зазначене доведення містило низку фундаментальних ідей, що стали міцним підґрунтям для подальших досліджень. Так, запроваджене В.Г. Дрінфельдом поняття еліптичного модуля (відомого серед закордонних фахівців як «штука») згодом привело до створення нового розділу теорії чисел. Слід відзначити й класифікацію розв'язків класичного рівняння Янга—Бакстера, а також доведення існування розв'язків квантового рівняння Янга—Бакстера, що відповідають довільній простій алгебрі Лі. Цей результат одержано за допомогою техніки квантування груп Гамільтона—Лі. Відомими є також конструкція Атьї—Дрінфельда—Хітчина—Маніна та результат про опис інстантонних полів.

Міжнародне визнання у професійних колах прийшло до В.Г. Дрінфельда у 1986 р., коли він виступив на Міжнародному конгресі математиків у Берклі (США) з доповіддю «Квантові

групи». У ній було викладено концепцію квантової групи (тобто алгебри Хопфа, що є деформацією простої алгебри Лі) та квантування; йшлося також про групи Пуассона, біалгебри Лі та класичне рівняння Янга—Бакстера.

Багато часу та енергії В.Г. Дрінфельд віддає роботі з молодими математиками. Працюючи в Башкирському держуніверситеті, він брав активну участь в організації математичних олімпіад школярів. У ФТІНТ НАН України Володимир Гершонович керував роботою семінару, навколо якого сформувалася активна група молодих фахівців, що проводили цікаві й актуальні дослідження і згодом одержали змістовні математичні результати.

За вагомі наукові досягнення В.Г. Дрінфельда було відзначено грамотою Президії АН УРСР (1985) та премією Відділення математики АН СРСР (1988). У 1990 р. його удостоєно Філдсівської медалі, що є еквівалентом Нобелівської премії для математиків. Цією медаллю кожні чотири роки нагороджують від двох до чотирьох математиків у віці до 40 років. В.Г. Дрінфельд є єдиним українським математиком, який одержав Філдсівську медаль.

Наукова спільнота, колеги і друзі щиро вітають Володимира Гершоновича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, успіхів, сил і натхнення для подальшого розвитку математичної науки.